

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE
WE SRZODĘ DNIA 16. MARCA ROKU 1768.

Z PORTUGALLII

Z Lizbony d. 12. Stycznia.

Do rzeki Tagu wszedł okręt Królewski naładowany drzewem do budowy zgodnym, i 4 inne okręty do kompanii Fernambuckiej należące, które z *Grand-Para* przybyły i przywiozły na 400 tysięcy Kruzadów (prze- szło 110 tysięcy Czerw: Złoty) także wiele Kawy, innych towa- rów, i ryżu w onych Kraiach ze- branego, gdzie w wielkiej obfi-

tości bez pracy prawie rośnie, tak dalece, iż od rąk ryżu z Ka- roliny potrzebować nie będzie- my. Założono tu manufaktury pewne wełnianych materyi do których sprowadzono już z Jr- lantyi na 25 rzemieślników. Król Jmć z całą familią swoją w *Salvaterra* przez cały pość mie- szkać zamysła. Hrabia d' *Oeiras* od czasu niejakiego ciężko na nogę zapadł, ale nadzieia jest, iż ta choroba złego za sobą skutku żadnego nie pociągnie.

Z W Ł O C H

Z Rzymu d. 13. Lutego.

Ociec S. po odprawioney Mszy S. na Sali S. *Officii* nazwaney, dawał ślub Panu *Abondio Rezzonico* Synowcowi swojemu Senatorowi Rzymskiemu z Panną *Hippolitą Buon Compagni*. Przytomni byli Kardynali *Cavalchini, Torregiani, Ghigi i Negroni*. Także Xiążę i Xiężna *Buon Compagni*, Xiążę i Xiężna *Arci*, Pano wie *Simoni, Caraffa, Trajetto, i Boccapadali*. Kardynał *Jmć Rezzonico* dla słabego zdrowia swego przytomnym na tym akcie być nie mógł. Pan *Quaranta Gonnadini* pierwszą przeszłego piątku z zwykłą uroczystością miał audyencyą, jako Posel od Miasta *Bononii*. Tegoż dnia umarła Xiężna *Ludovici Giustiniani* w podeszłym nader wieku. Zapify od niey testamentem uczynione wynoszą na 40 tysięcy Skudów, oprócz tego spadająca po niey na Xiążęcia iey Synowca majątność szacowana być może na 150 tysięcy Skudów.

Z F R A N C Y I

Z Paryża d. 12. Lutego.

Z Wenecyi piszą, iż otzusił ów *onhpets Picolo* nazwany w *Montenegro*, dotąd mieszka. Obywa, Występek od was popeł-

tele tameczni uznają go za głowę swoją i prawdziwego Monarchę. Upewniają iednak, iż trzysta tych obywatelów opuściwszy go udało się do *Catarro* aby się poddali Gubernatorowi *Dalmacyi Weneckiej* i wyznali się być wiernymi tey Rzepltey poddanimi. Pan *Magnanimi* General w służbie Rzepltey odebrał rozkaz, aby z znaczną wojską kwotą udał się przeciw rzeczonemu *Stephano* i buntownikom iego się strony trzymającym. Ten General zniewolony od przeciwnych wiatrów do zatrzymania się przez dwa tygodnie w *Jstryi* przybył do *Ossaro* dnia 5. tego miesiąca.

Z A N G L I I.

Z Londynu d. 16. Lutego.

Mowa od Oratora albo Marszałka Izby niższej Parlamentowey dnia 10 tego miesiąca miana, przy strofowaniu *Filippa Ward* przed tym Barmistrza, Kawalera *Munday* i ośmiu innych Magistratowych Miasta *Oxford*, w Izbie niższej Parlamentowey przy słuchaniu oney klęczących, była w następujący sposób ulóżona.

Występek od was popeł-

„niony, sprawiedliwie nabawił
„was gniewu ten przezaczej
„Jzby. Nie mogliście prawie
„szkaradnieyszey popełnić zbro-
„dni, ponieważ ustawie tego
„Państwa cięższa zadana być nie
„mogła rana, iako przez zamiśl
„wasz zuchwały i niebezpieczny
„zburzenia swobody i przywile-
„jów tey Jzby. Swoboda tey
„Jzby gruntem jest Krajowey
„wolności, która poty tylko
„trwać może poki kreski obiera-
„jących nie będą podlegały mo-
„cy pobudek iakich podłych i
„haniebnych. Jeśli bowiem przy-
„mioty chwalebne i poczciwość
„nie są przyzwolitą u tych co o-
„bierają zaletą, jeśli wyższą nad
„innych ceną zakupiujący głosy,
„otrzymać ie przez tak szkara-
„dne względy mają, Posłowie w
„tey Jzbie przestaną być Posła-
„mi narodu W. Brytansii. Wcho-
„dzący do tey Jzby, zamiast te-
„go coby mieli być obrońcami
„i opiekunami narodowych wol-
„ności, zamiast tego coby skar-
„gom ukrzywdzonych podda-
„nych zadość czynili, sami nay-
„większym uszczerbkiem i u-
„krzywdzeniem narodu staną się.
„Przemieniają się oni w nikcze-
„mne niegodziwey władzy na-
„rządza, użyte do przyprowa-

„dzenia tego tak szczęśliwego
„narodu, iż podziwienie i za-
„drość wzbudzać będą w wszyt-
„kich światła mieszkańcach, do
„stanu naypodleyzszego niedzy i
„niewolnictwa. Ten jest stan o-
„brzydliwy, do któregoście współ
„ziomków waszych przywieść
„chcieli. Rozmaite do tego przy-
„łączone okoliczności do po-
„większenia zbrodni waszey
„przykładają się. Mieysce mie-
„szkania waszego być wam na-
„uką i przestrogą mogło. Mie-
„liście zawsze przed oczyma
„przykład zgromadzenia iedne-
„go z naymędrszych i naygo-
„dnieyszych poważenia w Eu-
„ropie [*Akademii Oxfortskiej ta-
„kże Posłów do Parlamentu wysy-
„łających*] Sposób postępowania
„onego w wszelkich przygodach,
„a mianowicie w wybraniu Po-
„słów swoich, zaiste godzien był
„waszego naśladowania. Prze-
„łożonemi jesteście wielkiego
„Miaśta, zatym nayistotnieyszą
„powinnością waszą było, z
„wszelką czuynością przestrze-
„gać poczciwości waszych współ
„obywatelów, nie dozwałać aby-
„ście korrupcyą iaką byli skaze-
„ni, przeszkadzać całej waszey
„władzy przyłożeniem. aby wam
„podlegający nie pfuli się podle-

„gając tey zbrodni, która coraz
„bardziej szczy się i Kray wy-
„niszcza. O iakżeście źle wła-
„dzy waszey i dostoyności uży-
„li! Sami nawet pierwzemi by-
„liście w dawaniu szkaradnego
„przykładu bezecney zbrodni, a
„to sposobem najiawniejszym i
„zachwałości pełnym. Nie
„wątpie, iż przenikając was mu-
„siała wspaniała w zgarda, prze-
„daynych głosów waszych, przez
„tych, którzy teraz was w tey
„Jzbie zastępują. Sądziłi oni a
„to nader sprawiedliwie, iż miey-
„sca w tey Jzbie otrzymane przez
„prawne i swobodne wybranie,
„chwałą jest i zaszczytem naj-
„wyborniejszym, którego pod-
„dany Państwa tego pragnąc
„może, a wypełniać swoją po-
„swobodnym obraniu powia-
„ność, nayzacnieysza jest ze
„wszystkich Królowi usługa. Żal
„mi, i nader żal, że te uwagi
„wszystkie wszelkiego w umy-
„słach waszych skutku pozbawio-
„ne być się zdawały. Z tym
„wszystkim wyznaliście zbro-
„dnią swoją, i iak się wczoray-
„szey suppliki waszey pokazuje.
„żałujecie tego iżście się tak
„szkaradney zbrodni dopuścili.
„Jzba ta i w tedy, kiedy przez
„sądowe wyroki swoje strachu
„wszystkich nabawia, nieiakię
„ma politowanie. Jakoż dla te-
„go tylko karze, aby się inni ka-
„jali, a nie stawali się celem spra-
„wiedliwey iey surowości. Ma
„nadzieję ta Jzba, iż zganienie
„postępków waszego, wspomnio-
„ny skutek sprawi. Teraz ce-
„lem miłosierdzia iey staliście się,
„i tu przyprowadzeni jesteście
„abyście wolnością darowani byli.
„Dałby Bóg, abyście przeniknieni
„byli temi uwagami, które w
„nas Jzby tey sprawiedliwość i
„łaskawość wzbudzić powinna.
„Dałby Bóg! abyście tę świeżo
„popelnioną zbrodnią zglądzić
„umieli, trokliwym usiłowaniem
„do tego używania nieoszacowa-
„nych Przywilejów wam na o-
„branie Posłów nadanych. Po-
„czytajcie te przywileje za de-
„pozyt nayzacownieyszy wa-
„szey pieczolowitości powierzo-
„ny. Wypełniajcie iak poczei-
„wość każe wasze obowiązki.
„Ale nim powstać wam pozwolę,
„muszę zadosyć czyniąc rołka-
„zom tey Jzby was strofować.
„Teraz oznaymię wam iżście
„wolni, wypłaciwszy jednak na-
„kłady prawne. „

SUPPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

WE SRZODE, DNIA 16. MARCA ROKU 1768.

Z Poznania d. 9. Marca. Dzwony tuteysze iuż od tygodnia ogłaszają śmierć ś. p. J. O. Xiążęcia Jmci Teodora Czartoryskiego Biskupa Poznańskiego i Warszawskiego, który dnia 1 Marca wszystkimi opatrzony Sakramentami z przykładną Duszą dyspozycją z tym się pożegnał światem. Strata nigdy nieodżałowana tak łaskawego, i dobrotliwego Pasterza całą Dyecezyą powszechnym napełniła żalem. Dzień Pogrzebu ieszcze nie determinowany, tym czasem w Pałacu Dolskim na Katafalku złożony, gdzie codziennie odprawiają się Msze Święte i Exekwie, liczne przybywa Duchowieństwo Swieckie i Zakonne podobne za Duszę Tegoż pełnego za życia łaskawości Pasterza z afektu i przywiązania, do Boga zasła Ofiary.

Prześwietna Kapituła tuteysza stosująca się do Praw, i chwalebnych zwyczajów swoich dnia wczorajszego Administratorem Generalnym obrała Jmci X. Antoniego Okęckiego Kustosza Katedry tuteyszey, który nie tylko z obowiązku swego Urzędu, ale też z obołiwszej ku zmarłemu Pasterzowi wdzięczności natychmiast Proceś *in Suffragium Animæ* po całej Dyecezyi wydał.

Z WARSZAWY DNIA 16. MARCA.

Król Jmć P. N. M. Szarżę, którą miał w korpusie Kadetów Xiążę Jmć Sułkowski terazniejszy Woiewoda Gnieźnieński oddać w tych dniach raczył Jmci P. Mofzyńskiemu Staroście Nowokorczyńskiemu. O tymże samym czasie J. K. Mć P. N. M. mając wzgląd na Jmci P. Morawskiego chwalebne do zasług Ojczyzny chęci, okazującego, podpisanym na General Majorostwo

w Woysku W. X. Lit: Patentem dobrotliwie onegoż zaszczycił.

Jchmć Xiążę Jabłonowski Woiewoda Poznański, Wessel Podskarbi W. K. Xiążę Radziwiłł Podkomorv Litewki, i inni pożegnawszy Nayiaśnieyszego Pana, oddalili się ztąd do włafuości swoich.

W tych dniach zawakowana świeżo po śmierci Jmci P. Jana Przerembskiego Kalztelania Spicimirska z dobrotliwego J. K. MCi P. N. M. szafunku dana jest Jmci P. Stanisławowi Kolumnie Walewkiemu Chorążemu Powiatu Radomskiego, Chorąstwo zaś Radomskie po nim dostało się Jmci P. Maxymowi Turskiemu Stolnikowi tegoż Powiatu, Stolnikostwo zaś Jmci P. Stefanowi Swiżińskiemu Podezafzemu tegoż Powiatu, Podczastwo zaś Jmci Panu Alexemu Ostrowskiemu Podstolemu tegoż Powiatu, Podstolstwo Jmci P. Bystrzanowskiemu Czesznikowi tegoż Powiatu, Cześniokostwo Jmci P. Macieiowi Gomolińskiemu Łowczemu tegoż Powiatu, Łowiectwo Jmci P. Malzkowskiemu Woyskiemu tegoż Powiatu starszemu, Woystwo starsze Jmci P. Ludwikowi Dobieckiemu Miecznikowi tegoż Powiatu, Miecznikostwo Jmci P. Ludwikowi Politalskiemu Woyskiemu mnieyszemu tegoż Powiatu, Woystwo mnieysze tegoż Powiatu Jmci P. Antoniemu Ostrowskiemu Skarbnikowi tegoż Powiatu, Skarbnikostwo zaś tegoż Powiatu Jmci P. Janowi Nekandzie Trepce.

Na dniu onegdyszym ziechali się tu Jchmć PP. Staniszewski Sędzia, Puchała Podśędek, Sobolewski Pifarz Ziemszey Warszawsey, którzy zaczęli sądzić Sądy swoje w Poniedziałek przeszły.

Reszta Gruntownego Doświadczenia Jmci P. Moneta Konsyliarza i Doktora J. K. MCi.

zmo. Każę choremu w zimney izbie bawić, albo na wolnym powietrzu, aż mu dobrze zimno będzie, naten czas daię mu Izkłankę zimney wody aby go zimno iak Frebra przeszło, potym prowadzę go, do barzo letniey izby, z którey potym do ciepleyszey wniść może, ale gorących pieców wystrzegać mu się należy tym sposobem częstokroć wiedznydm dniu tylko, boleści, Katar i słabości ustawały. Jeżeli zaś ołoba ta jest barzo krwista, w tedy z najmnieyszey okazji wrecydywę odpada, przeto nader poży-

teczo będzie krwi do 10 Uncyi i więcej ludziom dorosłym wy-
puścić.

zdo. Dać co 4 godziny łyżeczkę herbatną proszku tego to jest,
Cristallie Tartari i Nitri Cristallifati każdego 2 Łoty, a to na proszek
stłuc i pomieszać.

ztio. Kiedy Descens jest mocny, tak, iż płynie, albo że ból głowy
jest natężony, albo li też że przytym kaszel jest, który boleści nie-
znośne sprawia, także chrapka i nabrzniacie gruczoły w gardle,
kiedy mówię takowe okoliczności bywają, to na to oprócz w
zwyż namienionego proszku z zimną wodą, osobliwży jeszcze
skutek wkąpieli nóg w zimney wodzie wynalazłem. Każę Pacy-
entowi w godzinę po wstaniu, nogi w zimney wodzie trzymać,
pierwey zaś powinien mieć nogi zimne, co będzie, jeśli się bez poń-
czoch poizbie przechadzał, potym wstawi jedną nogę w wodę,
i zaraz ją wyciągnie, toż samo uczyni i zdrugą; co uczyniwszy
obie nogi do wody wstawi, i one w niej przez 6 minut potrzyma;
co też na 2 razy podzielić można, to jest może je najprzod przez 3,
a po chwili znowu przez 3 minuty w wodzie trzymać, tym spo-
sobem od największego kaszlu przez 3 dni uleczonych widzia-
łem, i nikt, który tego niedoznał, skutku tego imaginować so-
bie niemoże gdyż wżekie przechodzi rozumienie.

Sfrzodków zaś tych podług przepisane go tylko sposobu a nie
inaczej używać trzeba, przytym osobliwie wystrzegać się potrze-
ba, aby chory po nóg kąpieli zaraz do pieca albo kominka nie
poszedł.

Przy Inflanacyii też same frzodki wielki pożytek sprawu-
ją, kiedy zaraz na początku przez dobre krwi upuszczenie, ob-
fitości krwi pozbedziemy, przy czym jeszcze plastr z Bzowego,
a to bez przyprawy foku z obu stron gardła, przyłożyć dla czę-
stego doświadczenia osobliwie zalecam. Gdyby się zaś materya
w gardle już była ściagnęła w tedy ugotowawszy figi w mleku
nim gardło często płokać, a materya łącno i prętko przebie się.

Ponieważ zaś większa część Ludzi tego jest rozumienia,
że się od Kataru przez transpiracyą tylko uwolnić można, tedy
pewien jestem, że im tu przepisane lekarstwa, nie tylko zuchwa-
łe, ale i arcy niebezpieczne zdawać się będą; Lecz ten leczenia

sposob, oraz pewny i prętki jego skutek wielom tu już jest wiadomy, i mogibym Osoby różnego stanu i wieku tu wylczyć, które tym sposobem uleczone były.

Ze tedy tak łacna rzecz jest, tak wielkiego złego, iakie jest na przykład mocny kaszel w krótkim czasie pozbawić się, iż nawet przeciwne Kataru leczenie tamować można, gdy się i każdy wieśniak zdrojową lub studzienną wodą uleczyć może. Za rzecz szufszą osądziłem, abym z wlaszcza ubogim, albo o podał od lekarzów miezkającym Ludziom o tym Lekarstwie oznaymił, które na sumnienie moje każdemu zalecam.

Koina zaś ene nadto dzikie zdawać się będzie niech tylko równość natury Kataru z odmrozeniem członków rozważa, gdyż iakom na początku zaraz namienil stopniem tylko różnią się, i które iak wiadomo przez śnieg lub zimną wodą władzę swą znowu odbierają, przez wnętrzną zaś, lub ze wnętrzną gorącość do wielkiej inflammacyi zgniłości przychodzą.

Dnia 7 Marca odprawilo się w Berlinie 68 Ciagnienie Lotteryi Królewskiej, i wyszły Nummery 5, 39, 44, 56, 84. Co przez te Nummery tu w Warszawie jest wygrano, to w Tartowskiem Palacu na Długiej Ulicy P. Becu iako Poborca tej Lotteryi wypłacić, u którego także do 69 Ciagnienia dać na Lotteryę można aż do 19 Marca.

Szlachetna Marianna Soplewiczówna, poiąwszy za Matżonka Szlachetnego Jana Tytela, rodem z Bawaryi w Roku 1756 i w Wolczynie Slub wziąwszy, mieszkała z nim Lat cztery, po wyszłych których, gdy tenże Matżonek tej odstąpił, i już Rok ósmy, iak o jego śmierci lub życiu nie ma żadney wiadomości: przeto umyśliła dopraszać się łaski tych Jehmcidów: którym znaiomy przerzeczony Szlachetny Tytel być może: aby oneyże do Konsystorza Warszawskiego o nim donicśli czy żyje, czy też umarł, a zadoniesienie nadgrody deklaruję Czerw: Złot: 6.

Są 2 Karety na Bielinie u Antoniego Gancarza J. K. M Ci do przedania, iedna na 4 Osoby, suknem cienkim Karmazynowym wybita. Druga na 2 Osoby Tri pą niebieską wybita. Ktoby one sobie życzył, niech się adrejuie do Pana Mullera Puszkarsza w Pocielowiskim Palacu.